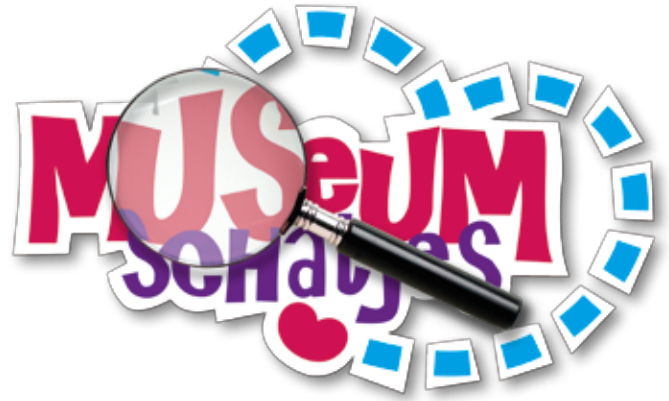

Docentenhandleiding groep 3/4

MUSEUMSCHATJES

Inleiding

Voor u ligt de docentenhandleiding bij het erfgoedproject Museumschatjes. Wat is Museumschatjes? Als deelnemer aan Museumschatjes kunt u van september 2012 t/m juni 2013 voor een klein bedrag met uw klas naar een museum in Friesland. Zie www.museumschatjesfriesland.nl voor alle deelnemende musea en erfgoedinstellingen. Rondom het museumbezoek is kant-en-klaar lesmateriaal ontwikkeld, bestaande uit deze docentenhandleiding, kijkwijzers voor de leerlingen en een digibord pakket.

Doelstellingen

Leerlingen die meedoen aan Museumschatjes:

- Komen in aanraking met (museaal) erfgoed in hun omgeving;
- kunnen kenmerken van voorwerpen onder woorden brengen;
- kunnen uitleggen waarom hun eigen speciale schat voor hen van waarde is;
- kunnen aan de hand van een kijkwijzer meer informatie over een voorwerp achterhalen;
- kunnen onder woorden brengen waarom zij een bepaald voorwerp tot hun 'museumschat' kiezen;
- kunnen het voorwerp van hun keuze met de bijbehorende informatie en de argumenten voor hun keuze op aantrekkelijke en overtuigende wijze aan derden presenteren;
- kunnen uitleggen wat een museum, archief of kerk is.

Opbouw en tijdsinvestering

1. Voorbereidende les in de klas (40 minuten).
Leerlingen leren wat een voorwerp waardevol maakt; leren goed naar voorwerpen kijken; kunnen uitleggen wat hun eigen meest dierbare voorwerp is en waarom dat zo is.
2. Museumbezoek (60 minuten).
Iedere leerling kiest zijn eigen grootste schat van het museum. Aan de hand van een kijkwijzer gaat de leerling zijn gekozen voorwerp analyseren. Wat maakt dit voorwerp waardevol?
3. Verwerkende les in de klas (45-90 minuten, afhankelijk van gekozen werkvormen). Wat is van alle individueel gekozen museumschatten de allergrootste schat? De leerlingen moeten hun eigen gekozen schat verdedigen

Website

Op de website www.museumschatjesfriesland.nl staat alle informatie over het project op een rij. U vindt hier achtergrondinformatie over het project en een actuele lijst van alle deelnemende musea, archieven en kerken met contactgegevens en openingstijden.

Digibord pakket

Museumschatjes heeft een uitgebreid digibord pakket beschikbaar voor klassen die deelnemen aan Museumschatjes. Hierin vindt u alle opdrachten van de kijkwijzer en ondersteunend beeldmateriaal. U kunt gebruik maken van uw eigen digibord programma maar ook van de Prezi- of PowerPoint presentatie. Het digibord pakket is te downloaden via www.museumschatjesfriesland.nl/digibord.

Museumklas van het Jaar

Mocht u in de verwerkende les een kunstwerk, werkstuk, of ander product met de klas hebben gemaakt dan kunt u deze wellicht inzenden voor de wedstrijd 'Museumklas van het jaar'. Dit is een landelijke wedstrijd georganiseerd door de Museumvereniging. Voor meer informatie kijk in de bijgesloten folder of op de website www.museumklasvanhetjaar.nl.

Colofon

Museumschatjes wordt georganiseerd door Museumfederatie Fryslân. Kijk voor meer informatie op: www.museumschatjesfriesland.nl of www.museumfederatiefryslan.nl Het oorspronkelijke idee van Museumschatjes is afkomstig van Erfgoed Brabant.

Vormgeving: Richard Bos

Foto omslag: Martin Rijpstra Fotografie

Illustraties zijn beschikbaar gesteld door: Historisch Centrum Leeuwarden, Museum Hindeloopen, Museum Joure, Museum Martena, Natuurmuseum Fryslân, Toonbeeld/Frans de Vries

Kern 10 van de Veilig Leren Lezen methode gaat over verzamelen en sluit aan bij dit onderwerp. Het ankerverhaal 'Een broekzak vol schatten' gaat over een klas die een tentoonstelling maakt van de schatten die ze in hun broekzak vinden.

Voor alle opdrachten geldt: Afhankelijk van het niveau van de groep kunt u er voor kiezen om de opdrachten klassikaal te behandelen. Schrijf- en leesopdrachten kunnen ook mondeling behandeld worden in de klas/museum. Wanneer uw klas een combinatieklas is van groep 3 en 4 kunt u de leerlingen uit groep 4 ook als taak geven dat ze de kinderen uit groep 3 helpen. Er is ook een digitaal inlegvel voor groep 3 beschikbaar mocht u de behoefte hebben deze te gebruiken. Beschikbaar via www.museumschatjesfriesland.nl/inlegvel.

LES 1: JOUW SPECIALE SCHAT

- Doelen:
- Leerlingen leren kenmerken van voorwerpen herkennen en onder woorden brengen
 - Leerlingen kunnen uitleggen waarom hun eigen speciale schat voor hen van waarde is
- Duur: 40 minuten
- Plaats: In de klas
- Opdrachten: 1 en 2
- Tip
- Vraag de leerlingen om hun eigen schat van thuis mee te nemen. Dit kan een lievelingsknuffel zijn, maar ook schelpen, voetbalplaatjes, een bijzondere foto etc.
 - U kunt van opdracht 2 ook een spel maken. Ga met uw leerlingen in een kring zitten. Een van de leerlingen noemt een aantal kenmerken van zijn eigen schat. Het is aan de overige leerlingen om te raden wat het is. Wanneer het juiste antwoord is gegeven mag de volgende leerling iets vertellen over zijn/haar schat.

Lesomschrijving

1. Introductie.

Leg uit dat deze les over voorwerpen gaat. Een voorwerp is een moeilijk woord voor ding. Bij wijze van introductie kunt u enkele opmerkelijke voorwerpen tonen. Wat valt de kinderen op? Vorm, kleur, materiaal? Leg uit dat een voorwerp van alles kan zijn: een foto, een voetbal, een klok, een boek, etc. Voorwerpen zijn dus ook overal. In de klas, op straat of bij de leerling thuis.

2. Leg opdracht 1 uit.

Kinderen kruisen aan wat hun opvalt aan het gekozen voorwerp. Kinderen die kunnen schrijven kunnen zelf ook een kenmerk opschrijven. Doel is dat kinderen bewuster leren kijken.

3. Bespreek opdracht 1.

4. Opdracht 2.

Bij deze opdrachten is het belangrijk dat kinderen beseffen dat een voorwerp om verschillende redenen waarde kan hebben. Niet alleen omdat het veel geld waard is, maar bijvoorbeeld ook omdat het zeldzaam is, of heel oud, of omdat er een bijzonder verhaal aan vast zit. Een oude teddybeer kan dus voor iemand net zo waardevol zijn als een diamanten ring.

Introduceer opdracht 2 bijvoorbeeld als volgt:

Stel je voor: je moet plotseling je huis uit! Natuurlijk worden jij, je familie en de huisdieren het eerste in veiligheid gebracht. Dan komt het bericht dat ieder maar één ding uit huis mag meenemen. Het maakt niet uit wat het is. Jij mag kiezen wat jij wilt meenemen om te bewaren. Waarom juist dat voorwerp?

Laat de kinderen opdracht 2 maken.

5. Bespreek de opdrachten.

LES 2: MUSEUMBEZOEK: WAT IS JOUW MUSEUMSCHAT?

- Doelen:
- Leerlingen weten wat een museum is
 - Leerlingen leren aan de hand van de kijkwijzer goed te kijken naar het voorwerp
 - Leerlingen kunnen onder woorden brengen waarom zij een bepaald voorwerp tot hun museumschat kiezen
- Duur: 60 minuten
- Plaats: In het museum
- Opdrachten: 3 en 4
- Vorbereiding:
- Kijk op www.museumschatjesfriesland.nl voor de lijst van deelnemende musea en archieven.
 - Neem vooraf contact op met het museum dat u wilt bezoeken om een afspraak te maken.
 - Zorg voor voldoende begeleidende ouders tijdens het museumbezoek.
 - Zorg dat de leerlingen de kijkwijzers bij zich hebben. (Indien nodig het inlegvel voor groep drie printen en bijvoegen).
 - Bespreek vooraf in de klas wat er ongeveer van de leerlingen verwacht wordt in het museum: lees inleiding bij les 2 met de leerlingen door. Bespreek in de klas ook alvast met de kinderen wat een museum is: een soort schatkamer vol voorwerpen, die om allerlei redenen bijzonder kunnen zijn. Bijvoorbeeld kostbare schilderijen van beroemde schilders maar ook skeletten van dieren of oud speelgoed. In Friesland zijn meer dan 70 musea.

- Tip:
- Om de leerlingen voor te bereiden op het museumbezoek kunt u een apart gedeelte van de klas indelen als een museum. Leerlingen mogen daar hun eigen schatten, die ze bij les 1 hebben meegenomen, tentoonstellen. Als extra opdracht kunnen ze zelf een bordje met informatie maken. De uitkomsten van de eerste les 'Jouw speciale schat' kunnen hierin verwerkt worden. De leerlingen kunnen door hun eigen museum wandelen en ieders bijzondere schat bekijken en met elkaar erover praten.
 - Neem een digitale camera mee naar het museum en laat de leerlingen een foto maken van het gebouw. Vraag vooraf altijd toestemming aan de museummedewerker of er binnen ook gefotografeerd mag worden. Het kan voorkomen dat er niet gefotografeerd of geflitst mag worden in verband met de kwetsbaarheid van de voorwerpen.

Lesomschrijving

1. U loopt met de kinderen door het museum, al dan niet onder begeleiding van een museummedewerker. Dit gaat volgens de afspraken die u met het museum hebt gemaakt. De kinderen moeten heel goed naar alle voorwerpen kijken. Zij moeten er straks namelijk allemaal één uitkiezen die zij heel speciaal vinden. Dat wordt hun museumschat. Het is geen probleem als meerdere kinderen dezelfde schat uitkiezen.
2. Wanneer iedere leerling zijn museumschat heeft gekozen, legt u (of de museummedewerker) opdracht 3 en 4 uit. Het gaat erom dat de leerlingen heel goed naar hun museumschat kijken en er zodoende heel veel over te weten komen. Dit is belangrijk, omdat ze straks andere kinderen duidelijk moeten maken waarom hun museumschat zo speciaal is. Als de kinderen een antwoord niet weten, kunnen ze het misschien aan een museummedewerker vragen.

LES 3: DE GROOTSTE MUSEUMSCHAT VAN FRIESLAND!

- Doelen:
- leerlingen kunnen onder woorden brengen waarom hun museumschat zo bijzonder is
 - leerlingen kunnen medeleerlingen duidelijk maken dat hun museumschat heel bijzonder is
- Duur: 45 tot 90 min. Afhankelijk van gekozen werkvormen.
- Plaats: In de klas
- Opdrachten: 5 en 6
- Tip:
- In plaats van het inkleuren van de lijst van opdracht 6 kunnen de kinderen deze ook versieren. Bijvoorbeeld papiersnippers te scheuren en erop te plakken, stempelen, etc.

Lesomschrijving

1. Herinner de leerlingen aan het museumbezoek en de speciale museumschat die zij daar hebben uitgekozen.
2. Leg opdracht 5 uit. De leerlingen kunnen de informatie die ze in de Kijkwijzer hebben opgeschreven gebruiken om hun geheugen op te frissen. Laat de leerlingen opdracht 5 maken en bespreek desgewenst na. De symbolen die gebruikt worden zijn als volgt:

Leerlingen die kunnen schrijven, kunnen opschrijven wat hun museumschat is.

3. Loop de vragen van opdracht 6 met de klas door. Een schat verdient een speciale plek. Maar hoe goed hebben de kinderen gekeken naar hun museumschat? Laat de leerlingen hun museumschat naschilderen/-tekenen.
4. Welke museumschat is de allergrootste schat? Uit alle individueel gekozen museumschatten moet één museumschat worden gekozen. Deze schat is de allergrootste schat van het museum. U kunt de grootste museumschat bijvoorbeeld op de volgende manieren laten kiezen:
 - A. Ga met de kinderen in een kring zitten. Laat de kinderen één voor één vertellen welke schat zij hebben uitgekozen en waarom zij vinden dat hun schat de allergrootste schat is. Wie maakt het beste reclame?
 - B. Maak met de klas één 'kunstwerk' over de allergrootste museumschat.
 - C. Na de stemronde verdient de allergrootste museumschat en ere plek in de klas. Versier bijvoorbeeld een stoel samen met de leerlingen en plaats daar de tekening of het kunstwerk van de allergrootste museumschat.
5. Laat de kinderen een tentoonstelling samenstellen met hun werkstukjes. De meegenomen voorwerpen van huis worden tentoongesteld en de schilderijen/tekeningen/foto's kunt u ophangen in de klas. Uiteraard krijgt de allergrootste museumschat een prominente plek in de tentoonstelling. Andere klassen en/of ouders worden uitgenodigd om de tentoonstelling te bekijken. Om het geheel aan te kondigen kunnen de leerlingen zelf posters maken voor hun tentoonstelling en ophangen in de school. Voor de ouders kan een leuke uitnodiging gemaakt worden.

Met de tentoonstelling kan de klas ook meedoen aan de wedstrijd 'Museumklas van het Jaar'. Kijk voor meer informatie in de folder of op www.museumklasvanhetjaar.nl.

